

PLA D'AVALUACIÓ 2015 (ANNEX 2 PDPO 2015)

Avaluació d'implementació i d'impacte dels Serveis d'Orientació i Intermediació Laboral del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC)

1. Antecedents

La incidència de l'atur a Catalunya (com a la resta de l'Estat Espanyol) és de tots ben coneguda. Des d'una dimensió col·lectiva, sembla clar que el manteniment d'una taxa d'atur elevada representa una pèrdua de potencial humà i capacitat productiva, que pot arribar a comprometre tota perspectiva de creixement econòmic sostingut, així com un problema social de primer ordre. Tanmateix, tot i que l'atur afecta tant a persones amb nivells educatius elevats i trajectòries laborals consolidades, com a persones amb baixos nivells d'instrucció i experiències laborals menys dilatades, la intensitat de la problemàtica és força diferent i, per tant, els programes dirigits als aturats haurien d'atendre aquestes especificats. En aquest sentit, el **Servei d'Orientació i Intermediació Laboral** té com a funció inicial definir un perfil de l'aturat i, sobre la base d'aquesta informació, proposar les activitats que més s'adeqüin.

Per desenvolupar aquestes funcions, el SOC l'any 2012 va començar a treballar en un "Qüestionari de factors d'ocupació" primer de manera pilot i actualment totalment desplegat a la Xarxa d'Orientació per a l'Ocupació. Un cop fet aquest primer perfil i diagnòstic de les persones en situació d'atur segueix, si s'escau, la prestació de serveis i programes d'orientació per a l'ocupació.

El Pla de desenvolupament de les polítiques d'ocupació 2014-2016¹, que parteix de les prioritats fixades per l'Estratègia Catalana per a l'Ocupació 2012-2020, estableix com un dels seus objectius **consolidar les actuacions d'orientació que es duen a terme per part de les oficines de Treball del SOC** i per part d'altres entitats beneficiàries que col·laboren amb el SOC, així com la coordinació entre elles.

1

L'orientació professional la conformen una sèrie d'actuacions que es presten des de la Xarxa d'Orientació per a l'Ocupació, formada pel SOC juntament amb d'altres agents, i té com a objectiu principal afavorir l'anàlisi i la presa de decisions per part de la persona orientada per tal que pugui afrontar amb millors condicions els canvis que fan referència a la professió o projecte de vida laboral.

La Xarxa d'Orientació per a l'Ocupació s'articula des de dos nivells diferenciats i complementaris:

- un primer nivell d'informació i assessorament que es porta a terme mitjançant la Xarxa d'Oficines de Treball amb mitjans propis,
- i un segon nivell d'orientació més especialitzat que es duu a terme en col·laboració amb entitats públiques i privades.

En particular, d'acord a l'esborrany de la Memòria 2014 del DEMO, el SOC va destinar aquell any 8 milions d'euros a serveis i programes d'orientació laboral, el 80% dels quals van anar dedicats a finançar els serveis d'orientació oferts per entitats col·laboradores mitjançant dos tipus de dispositius: els espais de recerca de feina (1.7 milions d'euros i 11.322 persones beneficiàries) i les accions d'orientació i acompanyament a la inserció (5 milions d'euros i 15.787 persones beneficiàries). El pressupost destinat al programa d'orientadors ubicats a les oficines de Treball fou d'1.2 milions d'euros i 90.532 persones beneficiàries.

És en aquest context i a la vista de la importància que es dona a internacionalment als serveis i programes d'orientació, i que no s'ha realitzat prèviament cap avaluació d'aquests dispositius que es planteja l'avaluació dels serveis i programes d'orientació.

¹ [Pla de desenvolupament de les polítiques d'ocupació 2014-2016](#) (consulta al web 19-03-2015)

2. Continguts de l'avaluació

L'avaluació que es proposa dur a terme durant l'any 2015 pretén aprofundir en els aspectes **d'implementació i d'impacte** dels serveis ocupacionals següents:

- Orientació de primer nivell a les oficines de Treball
- Orientació de segon nivell a:
 - els Espais de recerca de feina
 - accions d'orientació i acompanyament a la inserció (antics IPI).

Més concretament, en l'abordatge de cadascun dels aspectes anteriors, es proposa analitzar el següent :

A) Avaluació de la implementació de l'orientació de primer nivell a les oficines de Treball i de l'orientació de segon nivell als Espais de recerca de feina i als IPI

L'objectiu de l'anàlisi de la implementació consisteix en fer una anàlisi descriptiva de cadascun d'aquests serveis (continguts, descripció dels participants, descripció de les entitats col·laboradores, desplegament al territori...). En segon lloc, consisteix a respondre preguntes vinculades a com funcionen els serveis i programes esmentats respecte a com es preveia que funcionessin. En concret, les principals preguntes que intentàriem respondre serien, entre altres, les següents:

- ¿Les variables que componen el "Qüestionari de factors d'ocupació" estan donant resposta a l'elaboració del perfil professional? ¿Amb quina freqüència convindria tornar a avaluar les persones que continuessin figurant com a Demandants d'Ocupació no Ocupats? ¿Quina informació de context no inclosa en el qüestionari caldria tenir per ajustar millor el perfil del demandant d'ocupació i aquest primer diagnòstic?
- ¿Com és l'orientació de segon nivell a les oficines de Treball? ¿Quin és el perfil de les persones usuàries? ¿Què fa que una persona demandant d'ocupació sigui atesa a les pròpies oficines o per una entitat externa?
- ¿Quin és el perfil de les persones que utilitzen els Espais de recerca i quin és el de les persones que són derivades als IPI? ¿És coincident amb el perfil que es buscava atendre? ¿Quina és la cobertura de la població diana? ¿Difereix geogràficament? Per quins motius?
- Com és el procés de derivació cap ambdós tipus de dispositius? ¿Com funcionen les llistes d'espera?
- Quins són els diferents tipus de participacions? ¿Les persones usuàries hi tornen un cop han acabat d'utilitzar-ho? ¿Quin percentatge dels participants ho deixa sense trobar feina?
- ¿Com funcionen les activitats que es realitzen en el marc dels Espais de recerca i en els IPI? Hi ha continuïtat entre activitats?
- ¿Com valoren els actors implicats en ambdós programes els diferents aspectes del seu funcionament?

La metodologia emprada per avaluar la implementació dels serveis d'orientació per a l'ocupació, i mirar de respondre a les qüestions anteriors, passa per analitzar fonts d'informació quantitatives i qualitatives.

- Pel que fa a les primeres, s'empraran les fonts d'informació de polítiques actives del SOC.
- Al seu torn, pel que fa a l'anàlisi qualitativa, està previst portar a terme un seguit d'entrevistes a actors claus dels serveis d'orientació per a l'ocupació.

B) Avaluació de l'impacte de l'orientació de segon nivell als Espais de recerca de feina i als IPI

L'objectiu és avaluar quina ha estat l'efectivitat dels serveis d'orientació en termes de millora de l'ocupabilitat i la inserció laboral. Un i altre tipus d'*outcome* acostumen a produir-se en moments diferents de temps, de manera que la millora de l'ocupabilitat hauria de precedir la millora de la inserció laboral, si el programa és realment efectiu. L'avaluació posarà el focus en ambdós tipus d'*outcome*, tot i que la millora de l'ocupabilitat és l'aspecte a curt termini més rellevant, així com la bona derivació a altres serveis i/o programes. Aquests són els aspectes en que posen l'èmfasi els serveis d'orientació.

Així doncs, pel que fa al conjunt d'*outcomes* d'interès, tindriem:

- Els relacionats amb el grau d'ocupabilitat (formació, actituds, etc.), els quals revesteixen especial interès en l'avaluació de les actuacions a curt termini o d'aquelles actuacions d'una durada relativament curta. En concret, la mesura de la l'ocupabilitat s'aproximarà a través de: a) les reavaluacions del "Qüestionari de factors d'ocupació" que s'hagin fet de les persones participants en les actuacions d'orientació; b) la realització d'una enquesta a un grup de persones participants i no participants que ens permeti complementar la informació dels registres administratius (orientativament, 200 informants); c) també es valorarà la factibilitat de tenir la informació sobre participació en polítiques actives o en ofertes de treball posterior a la realització de les actuacions d'orientació.
- Els relacionats amb la inserció laboral, els quals s'aproximaran a partir de mesurar si es troba feina i la qualitat de la inserció laboral, entre altres.

L'avaluació de l'efectivitat consisteix en esbrinar si els resultats d'inserció són atribuïbles al fet d'haver realitzat actuacions d'orientació per a l'ocupació. És a dir, establir si, com a conseqüència d'haver fet ús d'aquests serveis, les persones en situació d'atur milloren respecte als *outcomes* esmentats en el paràgraf anterior (variables de resultat). Això implica, d'una banda, mesurar què ha passat amb les persones participants respecte als *outcomes* (resultats) escollits (l'escenari factual), i de l'altra, identificar allò que els hagués passat en termes d'aquests *outcomes* si no haguessin fet ús dels serveis (l'anomenat escenari contrafactual). La metodologia que s'emprarà per construir el grup de control o comparació i així avaluar l'impacte dels serveis d'orientació esmentats dependrà de la naturalesa de les dades disponibles.

3. Fonts d'informació

Per realitzar l'avaluació caldrà tenir en compte les següents fonts d'informació a partir de les bases de dades següents:



- SICAS: conjunt de dades de caràcter personal de persones aturades registrades al Servei d'Ocupació de Catalunya.
- SIPAO: dades de caràcter personal de les persones participants en les polítiques actives d'ocupació a Catalunya.
- Contrat@ i Altes de Seguretat Social: registre personals amb les altes contractuals i altes de Seguretat Social.

La definició de la tipologia de tractament de dades, suport, períodes i perfils necessaris s'establiran en la comissió de seguiment establerta amb aquesta finalitat. El tractament de dades de caràcter personal estarà subjecte a les disposicions contingudes en la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal i les seves normes de desenvolupament, especialment en el Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desenvolupament de la Llei orgànica 15/1999, de protecció de dades de caràcter personal.

Desenvolupament de la Garantia Juvenil a Catalunya, Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC): caracterització de la població i disseny de l'avaluació d'impacte

1. Antecedents

La missió de la Garantia Juvenil és garantir que tot el jovent d'edats compreses entre els 16 i els 24 anys que no estigui ocupat ni en processos d'educació o formació (joves NOEF) rebin una oferta d'ocupació de qualitat, educació contínua, formació com a aprenent o un període de pràctiques en un termini de quatre mesos després d'haver acabat l'educació formal o quedar en situació de desocupació. Amb aquest objectiu general, la Garantia Juvenil a Catalunya desenvolupa un catàleg estructurat en quatre blocs de mesures: per millorar la intermediació; per millorar l'ocupabilitat; d'estímul a la contractació; per afavorir l'emprenedoria.

Aquesta iniciativa és especialment rellevant en un context laboral com el nostre. En efecte, Catalunya, juntament amb Espanya, lidera el rànquing de països europeus pel que fa a la taxa de joves NOEF, amb percentatges, l'any 2013, de 20,5% i 18,6%, respectivament, lluny de la taxa global de la UE-28 (13%) (Eurostat, 2014). Més concretament, s'estima que, a inicis de 2014, el percentatge de joves NOEF a Catalunya era del 17,9%, aproximadament 111.000 joves entre 16 i 24 anys; aquest percentatge s'enfila fins al 22,8% entre el col·lectiu juvenil de 20 a 24 anys.

Cal dir que sota la categoria general de joves NOEF s'hi apleguen realitats personals i socials molt heterogènies, tant des d'un punt de vista demogràfic, com en termes de nivells de vulnerabilitat (en l'àmbit laboral i/o educatiu). L'apartat "5.2. La situació dels i les joves NOEF: Diagnosi" del document *Bases per a l'estratègia d'ocupació juvenil a Catalunya (Garantia Juvenil 2014-2020)*² posa xifres generals a aquesta heterogeneïtat.

Durant l'any 2014, el Servei d'Ocupació de Catalunya va avançar en l'avaluació ex ante dels seus programes de joves, en aquest sentit es va fer: a) una descripció de les característiques dels joves NOEF a Catalunya³; b) la definició del marc general per al seguiment i avaluació de la Garantia Juvenil a Catalunya⁴. Ara es tracta de donar continuïtat i major profunditat a aquestes dues línies de treball.

El Fons Social Europeu estableix diferents terminis per a l'avaluació dels plans de garantia juvenil dels Estats membre i insta, en particular, a avaluar l'efectivitat de les accions compreses en aquests plans. Ara presentem la primera proposta de seguiment i avaluació de la Garantia Juvenil a Catalunya, un cop aquesta ha començat el seu procés d'implementació. Més enllà dels continguts d'aquesta proposta, referits a l'any 2015, caldrà continuar planificant, dissenyant i executant en els propers anys

² [Bases per a l'estratègia d'ocupació juvenil a Catalunya. Garantia Juvenil 2014-2020.](#)

³ Documentat esmentat anteriorment, apartat 5.2.

⁴ Documentat esmentat anteriorment, apartat 5.6.

altres exercicis d'avaluació que permetin retre comptes i millorar l'efectivitat i eficiència de la Garantia Juvenil a Catalunya.

2. Continguts de l'avaluació

L'avaluació que es planteja per a l'any 2015 pretén contribuir al desenvolupament de la Garantia Juvenil a Catalunya i es concentra en dos àmbits de treball:

- a) Afinar la caracterització de la població jove NOEF a Catalunya, així com dels joves inscrits en la Garantia Juvenil.
- b) Dissenyar l'avaluació d'impacte (amb contrafactual) de les mesures de la Garantia Juvenil, que es farà durant l'any 2016.

De forma més concreta, per a cadascun d'aquests àmbits de treball es contemplen les següents activitats:

A) Caracterització de la població jove NOEF a Catalunya i, en particular, del jovent inscrit en la Garantia Juvenil

A.1 Revisió de la informació estadística inclosa en l'apartat 5.2. del document Bases per a l'estratègia d'ocupació juvenil a Catalunya (Garantia Juvenil 2014-2020). Més concretament:

- Actualització de dades i revisió de la presentació dels valors dels indicadors
- Revisió dels creuaments estadístics realitzats i plantejament de nous tractaments
- Inclusió en els càlculs del grup d'edat 25-29 anys.

A.2 Projecció estadística del volum de joves NOEF a Catalunya per als anys 2016, 2018 i 2020, segons dades oficials disponibles.

A.3 Anàlisi de les característiques del jovent inscrit en la Garantia Juvenil, segons indicadors sociodemogràfics i de vulnerabilitat laboral i educativa considerats per al conjunt de NOEF a Catalunya. Inclou:

- Comparació de les característiques dels joves inscrits amb les del conjunt de joves NOEF de Catalunya. Aquest exercici de comparació permetrà aproximar-se als condicionants de l'accés a la Garantia Juvenil, això és, identificar quines variables individuals (principalment sociodemogràfiques i laborals) semblen estar afavorint o bé obstaculitzant l'entrada dels joves al sistema de la Garantia.

L'exhaustivitat d'aquest exercici dependrà de les dades d'inscripció, registre i enquesta que es puguin posar a disposició de l'avaluació.

A.4 Revisió dels sistemes d'informació de la Garantia Juvenil a Catalunya. En concret:

- Revisió i adequació de les eines de recollida d'informació dels joves inscrits en la Garantia Juvenil.

B) Disseny de l'avaluació d'impacte (amb contrafactual) de la Garantia Juvenil

B.1 Estudi de les condicions d'avaluació de les mesures de la Garantia Juvenil. Inclou:

- Revisió dels indicadors de resultats (*outcomes*) dels projectes, i proposta per a la seva adequació i millora
- Determinació del procés de seguiment de la inserció laboral i educativa/formativa segons la definició dels indicadors de resultat de la Garantia Juvenil, i d'acord amb l'accessibilitat a dades de registre
- Estudi de viabilitat d'identificar grups de comparació per a l'estimació d'impactes.

Aquest estudi serà la base per a l'avaluació d'impacte a realitzar l'any 2016 (punt B.2), així com per a subsegüents avaluacions d'impacte de la Garantia Juvenil.

7

B.2 Elaboració d'una proposta d'avaluació d'impacte de la Garantia Juvenil, o d'aquelles mesures del catàleg que es determinin avaluables d'acord amb un disseny amb contrafactual. L'avaluació es realitzarà durant l'any 2016 i farà referència al període 2015 d'execució de la Garantia Juvenil.

Avaluació de les experiències de concertació territorial del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC): Consorci per a l'Ocupació i la Promoció Econòmica del Vallès Occidental (COPEVO)

1. Antecedents

Una de les característiques centrals del model de gestió de les polítiques actives d'ocupació del Servei d'Ocupació de Catalunya ha estat l'estreta col·laboració amb les entitats públiques i privades del territori. En aquest sentit, el Pla de desenvolupament de les polítiques actives de Catalunya (PDPA) 2012-2013 va ser l'instrument per impulsar un model de planificació que integri i prioritzi els serveis públics d'ocupació d'acord amb les necessitats específiques de cada territori. A tal efecte, el nou Pla de desenvolupament de polítiques d'ocupació 2014-2016 (PDPO) parteix de la concertació en l'àmbit local amb els agents econòmics i socials, afavorint una millor coordinació i complementarietat entre ambdós, fet que ha de menar a una millor inserció laboral de les persones en atur dels territoris en qüestió.

El Consorci per a l'Ocupació i la Promoció Econòmica del Vallès Occidental (COPEVO) va ser una iniciativa resultat de la concertació territorial entre administracions públiques i agents socials per a fer front als canvis socioeconòmics i afavorir el posicionament de la comarca del Vallès Occidental. D'acord amb el pla estratègic 2008-2013, el COPEVO propiciava la col·laboració publicoprivada per tal de construir un sistema territorial de desenvolupament a partir de la generació local de programes que integrin tant polítiques d'ocupació com de promoció econòmica.

8

2. Continguts de l'avaluació

L'avaluació del programa COPEVO esdevé escaient com a element de suport a la implantació de la Nova Llei del SOC quan sigui aprovada pel Parlament de Catalunya i posarà de relleu els aspectes que millor han funcionat del programa, així com de les febleses del model, i si les causes de la seva dissolució tenen a veure amb el model o no. En definitiva, permetrà tenir més elements per escatir com la concertació territorial que la nova llei planteja, a través de les estratègies territorials, pot implementar-se per permetre una millor gestió de les polítiques d'ocupació i/o de promoció econòmica territorial.

L'avaluació del COPEVO adoptarà **una mirada retrospectiva centrada en la seva implementació**. Es realitzarà una anàlisi qualitativa basada en l'entrevista a participants i/o personal tècnic del programa. Es preveu un màxim d'unes 10 entrevistes.

L'avaluació de la implementació consisteix a veure fins a quin punt la teoria del programa s'ha desenvolupat tal i com estava prevista. L'avaluació de la implementació analitza, entre d'altres, com el programa opera a la pràctica, quina mena de serveis es donen, quines funcions es duen a terme, quins són els factors imprevistos als que ha hagut de fer front el programa i com s'hi ha acomodat. En definitiva, es tracta de recollir de manera sistemàtica aquells aprenentatges (positius i negatius) derivats de la seva implementació, tenint en compte la percepció dels actors que han estat implicats

de manera més directa en la seva implementació. L'avaluació de la implementació farà servir tècniques qualitatives.